

Akke Kumlien, "Ida blickar ut genom fönstret", 1926. Foto: Per Myrehed

Akke Kumlien, "Cafémiljö utomhus", 1937. Foto: Per Myrehed

Ett hem/Akke Kumlien. Sällan visat måleri en positiv överraskning

Konst | Utställning

"Ett hem"
t o m 21 augusti
"Akke Kumlien"
t o m 6 november
THIELSKA GALLERIET,
SJÖTULLSBACKEN 6-8

Dan Backman ser ett inte helt lyckat möte mellan samtidskonst och sekelskifte, men möter ett desto mer sevärt måleri från 1900-talets mitt på Thielska galleriet i sommar.

När Ernest Thiel gav arkitekten Ferdinand Boberg i uppdrag att rita ett hus åt sig själv och hustrun Signe Maria var kravspecifikationen tydlig: förutom att vara ett trivsamt hem för familj och vänskrets skulle bostaden på Blockhusudden också kunna husera den mycket omfattande konstsamlingen.

Makarna Thiel flyttade in julafton 1905 och knappt ett år senare öppnades det i begränsad omfattning för besökare. Tjugo år senare, efter att Thiel förlorat stora delar av sin förmögenhet och sålt både konstsamling och

hus till svenska staten, omvandlades hemmet – som nu byggts ut och blivit ett mindre palats – till det svårslagbara museum för nordisk sekelskifteskunst det är idag.

Thielska galleriets dubbla funktion som hem och galleri har utgjort utgångspunkt för den utställning som museichefen Åsa Cavalli-Björkman sammanställt och som via sju samtida konstnärskap vrider och vänder på föreställningar om de boningar vi benämner hem. Ett ämne som blivit oväntat aktuellt genom flyktingströmmarna från det fasansfulla kriget i Ukraina.

Ett dominerande tema är minnet och förlusten av ett hem. Det finns i Berit Lindfeldts assemblage och materialiserade planritningar samt i Linda Hofvanders och Helene Schmitz sinsemellan helt olikartade dokumentationer av förlorade föräldrahem. Det finns också i Juan-Pedro Fabra Guembereñas fotografier från ett återbesök i den lägenhet familjen bodde i innan de tvingades fly från militärdiktaturen i Uruguay. Och i Sirous Namazis ur minnet åter-

skapade möbler och ting från det förstörda hemmet i Iran.

Lap-See Lams 3D-skannade minnen från den kinarestaurang hon växte upp i är också på plats liksom Petronella Petanders video där hon reflekterar kring den kollektiva tvättstugan som en tillflyktsort för den hemlösa.

Visst ligger det en poäng i att föra in en verklighet bortom den högborgerliga miljö som Thielska galleriet utgör, men jag kan inte se att det – undantaget Berit Lindfeldt och Sirous Namazi – uppstår något riktigt givande möte mellan samtidskonstnärerna och sekelskifteskunsten.

Lindfeldts lågmält avskalade verk äger både konstnärlig stringens och poetisk laddning

"Ett dominerande tema är minnet och förlusten av ett hem."

och finner sig väl tillrätta i de rum och salar som de visas i. Med drag av både arte povera (sliten masonit) och europeisk popkonst (ett diskstall med trasigt gammalt porslin) är det verk som markant höjer sig över resten i denna ojämna gruppställning.

I övrigt kan jag inte tycka annat än att Lap-See Lam inte heller här lever upp till den massiva exponering hennes konst fått och att de åbäken till skulpturer (Ikea-hurtsar och skåp draperade med dukar målade i grälla färger) som Juan-Pedro Fabra Guembereñas installerat i Munchsalen ser väldigt malplacerade ut.

Lite undanskymt, i det så kallade Söderbergssrummet och i passagen bredvid, återfinns en utställning med sällan visat måleri av Akke Kumlien (1884–1949). Det är curator Sophie Allgårdh som letat rätt på ett femtiotal målningar i det mindre formatet och kompletterat med dokumenterande material från Kumliens tid som intendent på Thielska, hans lärargärning på Konsthögskolan och verksamheten som grafisk formgivare.

I dag är Kumlien mest ihåg-

kommen som författare till boken "Oljemåleriet. Material, metoder, mästare", som efter den första upplagan 1946 blivit ett standardverk och utkommit i ett flertal utgåvor. Men som vi kan se här var han också en känslig målare med fäbless för vardagligt anstrukna porträtt och gatuscener.

Med en elegant dämpad färgskala dominerad av brunt, ockra och grått – med enstaka färgaccenter – är det en sammanhållen kollektion målningar som vänt modernismen ryggen till förmån för ett klassiskt figurativt måleri, ibland med rutindelade fotografier som förlagor.

I några målningar, som "Ida blickar ut genom fönstret", "Omnibus" och "Cafémiljö utomhus", kan man ana ett släktskap med Edward Hopper. Ett erkännande större än så kan man knappast ge.

Utställningen, som märkligt nog är den hittills största ägnad Kumlien, ger välförtjänt uppmärksamhet åt ännu ett mer eller mindre bortglömt konstnärskap.

Dan Backman
konst@svd.se